

ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2021 ROKU ORAZ ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ¹

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r., poz. 447), która obowiązuje od 1 stycznia 2012r., spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, a organizuje ją powiat.

Stosownie do art. 182 ust. 1 wyżej wspomnianej ustawy, zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej, starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie, którym w mieście Świnoujście jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, jakim został wyznaczony Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Jak stanowi art. 182 ust. 5 wspomnianej ustawy, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie jest zobowiązany do składania zarządowi powiatu corocznego sprawozdania z działalności oraz przedstawiania zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, natomiast organizator rodzinnej pieczy zastępczej, w oparciu o art. 76 ust. 4 pkt 15 cytowanej wyżej ustawy przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy.

CZĘŚĆ I:

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do **zadań własnych powiatu należy:**

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,

---

¹ Niniejsze sprawozdanie zawiera zarówno sprawozdanie z działalności MOPR w zakresie pieczy zastępczej (art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), jak i sprawozdanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z efektów pracy (art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy).

- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia,
  - b) specjalistycznego poradnictwa,
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- 10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 wspomnianej ustawy,
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- 12) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego,

13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 wspomnianej ustawy.

I. 1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Uchwałą Nr LIV/447/2021 z dnia 25 listopada 2021r. Rada Miasta Świnoujście przyjęła kolejny 3-letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022 – 2024 opracowany przez zespół pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu pod kierownictwem Dyrektora MOPR.

Podsumowanie działań w roku 2021 określonych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019 – 2021 jest zawarte w szczegółowym sprawozdaniu, które zostanie przedłożone Prezydentowi Miasta Świnoujście do końca marca 2022r.

Głównym celem Programu jest rozbudowywanie i wspieranie istniejącego systemu pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, ze szczególnym uwzględnieniem pieczy rodzinnej. Cel ten doprecyzowany celami szczegółowymi oraz odpowiadającymi im zadaniami, został opisany w obszarach dotyczących: rodzinnej pieczy zastępczej, instytucjonalnej pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Określony w Programie limit rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka w roku 2021 wynosił: „do 5”.

I. 2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Do form rodzinnej pieczy zastępczej zaliczamy: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka.

W 2021 roku w Mieście Świnoujście funkcjonowało 65 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było łącznie 87 dzieci oraz jeden rodzinny dom dziecka, w którym w 2021r. umieszczonych było łącznie 7 dzieci. Troje z nich powróciło do rodziny biologicznej. Przeważały spokrewnione rodziny zastępcze, których było 42. Przebywało w nich 56 dzieci, w tym 1 dziecko, które poprzednio umieszczone było w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzinie zastępczej zawodowej. Od stycznia 2012r. zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą wyłącznie wstępni lub rodzeństwo dziecka. W 20 rodzinach zastępczych niezawodowych przebywało 21 dzieci, w tym jedno dziecko, które przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej niezawodowej przebywało w rodzinie zastępczej spokrewnionej. Stosownie do art. 41 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W 2021r. na terenie miasta Świnoujście funkcjonowały 3 zawodowe rodziny zastępcze:

- a) pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, w której przebywało łącznie 6 dzieci, w tym dwoje dzieci zostało przeniesionych do Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Świnoujściu oraz 1 dziecko, które zostało umieszczone w rodzinie zastępczej zawodowej a następnie w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- b) rodzina specjalistyczna z 2 dzieci,
- c) rodzina zawodowa, w której przebywało 2 dzieci, w tym jedno dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

W trakcie roku 2021 ustanowionych zostało 9 nowych rodzin zastępczych, w których zostało umieszczonych 10 dzieci, w tym jedna rodzina zastępcza zawodowa oraz jedna rodzina zastępcza niezawodowa, która zmieniła miejsce zamieszkania na Świnoujście.

W rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w 2021 roku przebywało 10 dzieci ze Świnoujścia. Są to następujące powiaty: olkuski, wołomiński, goleniowski, kamiński, kępiński, wałbrzyski oraz Miasto Szczecin.

W Świnoujściu funkcjonuje Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza, będąca formą instytucjonalnej pieczy zastępczej. W ciągu całego 2021 roku w Placówce przebywało łącznie 19 dzieci. W ubiegłym roku opuściło ją 3 dzieci, a przyjęto 7 dzieci. Obecnie w Placówce przebywa 16 dzieci.

Dzieci z terenu Świnoujścia przebywają również w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów. Są to następujące miejscowości: Nowa Grobla,

Łomża, Police, Łaszczyń i Lubią. W ciągu całego roku 2021 w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza Świnoujściem przebywało łącznie 8 dzieci z terenu naszego Miasta.

Czworo pełnoletnich wychowanków opuściło instytucjonalną pieczę zastępczą. Jeden chłopiec opuścił instytucjonalną pieczę zastępczą i powrócił do rodziny biologicznej.

Ogółem w ubiegłym roku 27 dzieci z terenu Świnoujścia przebywało w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

I. 3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Proces usamodzielnienia wychowanków z rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo - wychowawczych rozpoczyna się w wieku 18 lat, a ustaje, gdy wychowanek kończy 26 rok życia. Osoba usamodzielniana co najmniej na rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmie się pełnienia funkcji opiekuna. Wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, przy wsparciu koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej bądź pracownika placówki, osoba usamodzielniana co najmniej miesiąc przed ukończeniem 18 roku życia sporządza indywidualny program usamodzielnienia.

W roku 2021 ośmioro wychowanków z pieczy zastępczej ukończyło 18 rok życia i podlega procesowi usamodzielnienia.

W Świnoujściu funkcjonuje mieszkanie chronione dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, które jest formą wspierania procesu usamodzielnienia. Lokal decyzją Prezydenta Miasta Świnoujście z dnia 14 lutego 2011r. nr WGN.ŚJ.72244.13.1/2011 został oddany w trwałą zarząd na czas nieoznaczony na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu. W 2021 roku zamieszkiwało w nim 10 osób (7 pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej oraz 3 wychowanków placówki opiekuńczo – wychowawczej). Wychowanków mieszkania chronionego w realizowaniu programów usamodzielnienia, codziennych pracach domowych, czynnościach urzędowych wspiera koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Oprócz kierowanych wyłącznie dla usamodzielnianych wychowanków form wsparcia, mają oni możliwość korzystania w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, rodzinnego i prawnego.

I. 4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W trakcie roku 2021 w MOPR prowadzona była lista kandydatów zgłaszających chęć odbycia szkolenia na sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. Nabór kandydatów odbywał się przez cały rok. W celu promowania idei rodzicielstwa zastępczego we wrześniu 2021r. kadra MOPR zorganizowała miejską imprezę – Piknik Rodzinny. Działania powyższe zostały szczegółowo opisane w punkcie II. 1 niniejszego sprawozdania.

Potrzeby:

W roku 2021 liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej była znaczna. W rodzinnej pieczy umieszczono 18 dzieci, a w instytucjonalnej 7. Tym bardziej konieczne są dalsze działania promujące rodzicielstwo zastępcze i zmierzające do pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i prowadzących rodzinny dom dziecka. Zostały one uwzględnione w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022 – 2024. Wskazane jest też pozyskiwanie kandydatów na rodziny pomocowe, czyli takie, które byłyby skłonne podejmować się opieki krótkoterminowej wobec dzieci, w czasie niemożności sprawowania tej opieki przez rodziców zastępczych.

I. 5. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Rada Miasta Świnoujście w dniu 28 kwietnia 2011r. podjęła uchwałę nr VIII/66/2011 w sprawie utworzenia Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej. Wojewoda Zachodniopomorski w dniu 4 listopada 2011r. wydał decyzję nr 8/2011 zezwalającą Prezydentowi Miasta Świnoujście na prowadzenie Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Świnoujściu. Zezwolenie zostało wydane na czas nieokreślony. Placówka została wpisana do wojewódzkiego rejestru placówek opiekuńczo – wychowawczych pod pozycją nr 9420-3/27/11.

Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza mieści się w Świnoujściu przy ul. Piastowskiej 55. Dysponuje czternastoma miejscami. Przepis art. 95 ust. 3a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku, gdy przebywające w placówce dzieci zostały umieszczone m. in. w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę, zakładzie poprawczym, dyrektor placówki, pomimo przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci w placówce, za zezwoleniem wojewody może przyjąć kolejne dziecko. Obecnie w świnoujskiej Placówce przebywa 16 dzieci.

W Świnoujściu, które jest miastem na prawach powiatu, prowadzenie placówki wsparcia dziennego gmina zleca w ramach konkursu. Szczegółowe podsumowanie w zakresie realizacji tego zadania, znajduje się w „rocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2021”.

I. 6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Szkolenia w latach poprzednich odbywały się cyklicznie co 3 miesiące, w ostatnim miesiącu kwartału. Z uwagi na epidemię COVID-19 od marca 2020r. zostały one zawieszane. Z powodu redukcji ograniczeń, pod koniec roku 2021r. szkolenia zostały wznowione. W grudniowym szkoleniu online pod tytułem: „Zasady komunikacji z dzieckiem w środowisku rodziny zastępczej. Zaburzenia więzi emocjonalnych wśród dzieci przybywających w domach dziecka oraz rodzinach zastępczych”, przeprowadzonym przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie, wzięło udział 21 osób. W roku 2021 nie odbyło się w Świnoujściu szkolenie dla kandydatów na rodziców zastępczych czy dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego. Kandydaci byli zgłaszani do ośrodków adopcyjnych z terenu województwa zachodniopomorskiego, które realizowały to zadanie.

I. 7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa.

W listopadzie 2021r. zostały wznowione comiesięczne spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka. Zostały przeprowadzone przez pedagoga. W grupach wsparcia uczestniczyło 6 osób.

Zatrudnieni w 2021r. w Dziale Pieczy Zastępczej i Specjalistycznego Poradnictwa MOPR specjaliści: prawnik, dwóch psychologów, pedagog oraz prawnik udzielający porad w ramach wolontariatu, realizowali zadania świadczenia specjalistycznego poradnictwa wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dzieci wychowujących się w tych rodzinach i pełnoletnich wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej. Z wyżej wymienionych form poradnictwa specjalistycznego skorzystało 38 rodzin sprawujących pieczę zastępczą oraz

usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Udzielono 298 porad.

Specjaliści świadczą poradnictwo dla pieczy zastępczej na podstawie umowy zlecenia w następującym wymiarze godzinowym: 2 godziny poradnictwa prawnego tygodniowo, 5 godzin poradnictwa rodzinnego tygodniowo, 6 godzin poradnictwa psychologicznego tygodniowo. Psycholog, który był zatrudniony na cały etat przez okres niepełnego roku, wykonywał obowiązki w ramach zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

I. 8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W oparciu o przepis art. 241 ust. 2 w związku z art. 76 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu został wyznaczony przez Prezydenta Miasta Świnoujście organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej zarządzeniem nr 669/2011 z dnia 26 października 2011r.

I. 9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Rodzicom zastępczym niezwłocznie po przejęciu opieki nad dzieckiem są przekazywane, uzyskane od właściwych przychodni lekarskich, kserokopie dokumentacji medycznej dzieci wraz z kserokopiami kart uodpornienia. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco udzielają rodzinom zastępczym pomocy w dotarciu do odpowiednich specjalistów.

I. 10. Prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu, na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta Świnoujście prowadzi rejestr danych o osobach: pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, prowadzących rodzinny dom dziecka, zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka. Rejestr, zgodnie z art. 46 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej został przekazany Sądowi Rejonowemu w Świnoujściu. Do Sądu są także przekazywane jego aktualizacje. Wspomniany rejestr zawiera między innymi informacje o ukończonych przez rodziny zastępcze szkoleniach, posiadaniu przez rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka aktualnych zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia wystawionych przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i opinii psychologa o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia

rodzinnego domu dziecka. Zgodnie z zapisami wspomnianej ustawy, zaświadczenia i opinie są aktualizowane co 2 lata. W roku 2021 zaktualizowany sześciokrotnie rejestr był przekazywany do Sądu Rodzinnego w Świnoujściu.

I. 11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje zarówno zadania gminy (ośrodka pomocy społecznej), jak i powiatu (powiatowego centrum pomocy rodzinie), w związku z tym, iż Świnoujście jest miastem na prawach powiatu. Dlatego też, przekazywanie przez pracowników socjalnych zatrudnionych w Dziale Pracy Socjalnej (zadanie OPS – gmina) pracownikom Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego (zadanie PCPR – powiat) dokumentacji i informacji dotyczących dziecka przygotowywanego do umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej odbywa się na bieżąco. Współpraca obejmuje między innymi kontakt z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi, którzy swoim wsparciem winni obejmować rodziców biologicznych dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Należy nadmienić, że ważnym aspektem współpracy obu Działów jest konsultowanie planów pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej.

I. 12. Finansowanie:

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego.

Rodzinna piecza zastępcza:

W 2021r. przyznano świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka wychowujących dzieci z terenu naszego Miasta, zamieszkujących w Świnoujściu na łączną kwotę 775.875,08 zł.

Rodzinom zastępczym spokrewnionym przyznano świadczenia pieniężne w łącznej kwocie 395.694,80 zł. Powyższą kwotę wykorzystano na:

- a) pomoc pieniężną na pokrycie kosztów utrzymania 49 dzieci przebywających w 36 spokrewnionych rodzinach zastępczych na kwotę 376.231,82 zł (6 rodzin zastępczych spokrewnionych funkcjonujących w Świnoujściu wychowywało 7 dzieci spoza naszego powiatu – ich świadczenia finansuje powiat, z którego pochodzi dziecko na podstawie zawartego porozumienia, tj. powiat kamieński, gdański oraz miasta: Gorzów Wielkopolski, Szczecin),
- b) pomoc jednorazową na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka – dla 3 dzieci na łączną kwotę 3.215,75 zł,
- c) dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego – dla 5 dzieci, na łączną kwotę 13.247,23 zł,
- d) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka – dla 5 dzieci na kwotę 3.000,00 zł.

Rodziny zastępcze niezawodowe otrzymały świadczenia w wysokości: 130.812,40 zł przeznaczone na:

- a) pomoc pieniężną na pokrycie kosztów utrzymania 11 dzieci przebywających w 11 rodzinach zastępczych na łączną kwotę 129.826,50 zł (9 rodzin zastępczych niezawodowych funkcjonujących w Świnoujściu wychowywało 10 dzieci spoza naszego miasta – ich świadczenia finansują powiaty: kamieński, stargardzki, goleniowski, chojnicki, głogowski, Miasto Szczecin oraz Gmina Legnica),
- b) dodatek dla rodziny zastępczej na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - dla 1 dziecka na kwotę 385,90 zł,
- c) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka – dla 1 dziecka na kwotę 600,00 zł.

Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przyznano świadczenia pieniężne w łącznej wysokości 31.874,98 zł:

- a) pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania 6 dzieci na łączną kwotę 23.512,11 zł,

- b) jednorazowa pomoc na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej na kwotę: 2.395,00 zł,
- c) dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania 2 dzieci niepełnosprawnych przebywających w rodzinie zastępczej w łącznej wysokości: 1.855,08 zł,
- d) środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku jednorodzinnym na łączną kwotę: 4.112,79 zł.

Rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej przyznano świadczenia pieniężne w łącznej wysokości: 41.652,77 zł w następujących formach i wysokościach:

- a) pomoc pieniężną na pokrycie kosztów utrzymania 2 dzieci przebywających w rodzinie zastępczej na kwotę 25.035,40 zł,
- b) dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania niepełnosprawnego dziecka na łączną kwotę 2.644,00 zł,
- c) środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym na łączną kwotę 13.973,37 zł.

Rodzinie zastępczej zawodowej przyznano świadczenia pieniężne w łącznej wysokości: 19.849,63 zł:

- a) pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania 2 dzieci umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej w wysokości: 12.435,88 zł,
- b) jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej na kwotę: 1.714,66 zł,
- c) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dla 1 dziecka umieszczonego w zawodowej rodzinie zastępczej na kwotę 600,00 zł,
- d) środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego w wysokości: 5.099,09 zł.

Rodzinnemu domowi dziecka przyznano świadczenia w wysokości: 77.174,17 zł na:

- a) pomoc pieniężną na pokrycie kosztów utrzymania 6 dzieci na łączną kwotę 63.228,00zł,
- b) środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego, w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka w wysokości 10.946,17 zł,
- c) środki finansowe na przeprowadzenie remontu – 3.000,00 zł.

Zgodnie z umowami zlecenia zawartymi przez Dyrektora MOPR, na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z zawodowymi rodzinami zastępczymi oraz prowadzącymi rodzinny dom dziecka (kwotę wynagrodzenia za wykonane zadania otrzymuje jeden z małżonków) wypłacono wynagrodzenia na łączną kwotę: 204.800,70 zł. Dodatkowo opłacano składkę z tytułu przystąpienia rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego do PPK, na kwotę 441,73 zł.

W 2021r. na umowę zlecenie zatrudniono osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinnym domu dziecka. Z tego tytułu wypłacono wynagrodzenie w wysokości 11.309,40 zł.

Miasto Świnoujście zgodnie z art. 191 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ponosi również wydatki na opiekę i wychowanie dzieci pochodzących z terenu naszego Miasta, a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Wydatki te ponoszone są na podstawie porozumień zawieranych pomiędzy powiatami. W 2021r. było 10 takich dzieci. Koszt ich utrzymania wyniósł łącznie 109.617,16zł.

W 2021r. wypłata świadczeń realizowana była na bieżąco, gdyż było pełne zabezpieczenie środków na realizację zadań Miasta w zakresie pieczy zastępczej. W budżecie na 2021r. zaplanowane były świadczenia dla rodzin zastępczych, w tym na jednorazową pomoc pieniężną na pokrycie wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka, środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego dla rodzin zawodowych i rodzinnego domu dziecka. Ponadto, zabezpieczono środki na wypłatę dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Institutionalna piecza zastępcza

Łączny koszt utrzymania dzieci z terenu Świnoujścia w instytucjonalnej pieczy zastępczej w roku 2021 wyniósł: 2.004.113,38 zł. Z tego, koszt utrzymania Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Świnoujściu to 1.507.900,70 zł. Kwota 496.212,68zł to koszt utrzymania dzieci ze Świnoujścia w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów, których pobyt jest finansowany przez Miasto Świnoujście, na podstawie zawartych pomiędzy powiatami porozumień.

Pomoc dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

W myśl przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, każdy pełnoletni wychowanek, pod warunkiem, że opuści rodzinę zastępczą, bądź placówkę, realizuje program usamodzielnienia oraz kontynuuje naukę, do 31 maja 2021r. otrzymywał miesięczną pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości nie mniejszej niż 526,00 zł miesięcznie. Od 1 czerwca 2021r. – otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki w wysokości po 566,00 zł miesięcznie. Natomiast do pomocy dla osób usamodzielnianych, które opuściły rodzinę

zastępczą lub placówkę przed wejściem w życie wspomnianej wyżej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe (ustawa o pomocy społecznej w brzmieniu do 31 grudnia 2011r.) na podstawie których, wysokość pomocy na kontynuowanie nauki wynosi 30% podstawy 1.837,00 zł tj. kwotę 551,10 zł.

W 2021r. dla 12 usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych wypłacono pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki na łączną kwotę 58.358,33 zł, pomoc na usamodzielnienie wypłacono 3 wychowankom na kwotę 18.646 zł oraz pomoc na zagospodarowanie 2 usamodzielnianym wychowankom na łączną kwotę 3.390 zł.

Wypłacano również pomoc wychowankom, którzy opuścili instytucjonalną pieczę zastępczą na:

- a) kontynuowanie nauki wypłacono 6 wychowankom na łączną kwotę 26.055,74 zł,
- b) zagospodarowanie wypłacono 2 osobom w wysokości 6.945 zł,
- c) usamodzielnienie wypłacono 1 osobie w wysokości 1865 zł.

W 2022r. troje wychowanków rodzin zastępczych oraz trzech wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej ukończy 18 rok życia. Środki finansowe na świadczenia dla nich zabezpieczono w budżecie MOPR.

Szkolenia

W roku 2021 nie było potrzeby organizacji szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego. W dwóch pierwszych przypadkach kandydaci zostali przeszkoleni przez Ośrodek Adopcyjny w Szczecinie. Nie było zgłoszeń, a zatem potrzeby organizowania szkolenia dla kandydatów na dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego.

Przez większość roku 2021 organizowanie szkoleń dla rodziców zastępczych było zawieszona z uwagi na zagrożenie epidemiczne. Szkolenia zostały wznowione w grudniu 2021r. Odbyło się jedno, którego koszt wyniósł 2.400,00 zł.

I. 13. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wspomniane sprawozdania rzeczowo – finansowe są sporządzane co pół roku i przekazywane do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

CZĘŚĆ II:

Zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do **zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej** należą w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 3a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,

- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 wspomnianej ustawy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- 14a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- 15) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 16) organizowanie opieki nad dzieckiem w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki.

II. 1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W roku 2021 prowadzono listę kandydatów zgłaszających chęć udziału w szkoleniu dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka. W ciągu roku na liście znajdowało się 9 rodzin (11 osób), w tym 7 rodzin (9 osób), które podania o wpisanie na listę złożyły przed rokiem 2021. Cztery rodziny (5 osób) uzyskały wstępną akceptację organizatora rodzinnej pieczy zastępczej – MOPR w Świnoujściu do udziału w szkoleniu dla kandydatów na rodziców zastępczych, 3 rodziny (3 osoby) ukończyły szkolenie, z czego 1 osoba uzyskała zaświadczenie kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodzica zastępczego. Dodatkowo, zaświadczenie kwalifikacyjne w 2021 roku uzyskała jedna osoba, która szkolenie ukończyła w roku 2020. Pozostałe osoby nie przystąpiły do procedury wstępnej akceptacji: dwie z powodu nie odpowiadających im terminów szkolenia, jedna z powodu pobytu za granicą, jedna, która ukończyła szkolenie w roku wcześniejszym, a w roku 2021 zakończyła cykl szkoleniowy uzyskaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego, dwie osoby (1 rodzina) zostały skreślone z listy kandydatów, z uwagi na całkowity brak kontaktu z MOPR. Ponadto, 2 osoby (1 rodzina), które

uzyskały wstępną akceptację, zostały skreślone z listy uczestników szkolenia, z uwagi na nieobecność na szkoleniach. Wszystkie osoby zgłaszające chęć odbycia szkolenia są niezwłocznie zgłaszane do Ośrodków Adopcyjnych w Szczecinie.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu w ramach propagowania rodzicielstwa zastępczego i poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, zorganizowali Piknik Rodzinny, który odbył się dnia 25 września 2021r. w godzinach od 14⁰⁰ do 17⁰⁰ w Muszli Koncertowej w Świnoujściu.

W trakcie trwania imprezy, Dyrektor i pracownicy MOPR udzielali szczegółowych informacji mieszkańcom miasta na temat rodzicielstwa zastępczego. Pozyskani sponsorzy i wykonawcy przyciągali uwagę dorosłych i dzieci. Dużym zainteresowaniem cieszył się występ Orkiestry Wojskowej z wokalistką Amelią Szczuchniak, a także pokaz tańca w wykonaniu dzieci ze Szkoły Tańca „Rytm” Pani Karoliny Kowalskiej – Dynowskiej. O atrakcje dla najmłodszych zadbał też klaun Tomi i towarzysząca mu Piratka Pati oraz Pan Patryk Kowalski z pokazem iluzji. Podsumowaniem scenicznych atrakcji był pełen energii występ Grupy Bachata Ladies Siłownia i Fitness „Champions Academy” pod kierownictwem Pani Marty Bobińskiej. W trakcie imprezy goście mogli uczestniczyć w pokazach artystycznych oraz animacjach zorganizowanych przez pracowników Fundacji Mali Artyści i instruktorów Miejskiego Domu Kultury w Świnoujściu. Dla mieszkańców Miasta, Hotel & Spa Trzy Wyspy w Świnoujściu przygotował grochówkę.

Ponadto, w ramach Kampanii Promującej Rodzicielstwo Zastępcze zostały także podjęte inne działania:

- rozpowszechniano informacje dotyczące rodzicielstwa zastępczego w lokalnych środkach masowego przekazu: wywiady z Dyrektorem MOPR, na stronach internetowych świnoujskich mediów, stronie MOPR - ogłoszenie z przygotowanym plakatem,
- przygotowane przez pracowników MOPR plakaty rozprowadzono na słupach ogłoszeniowych i we wiatach przystanków autobusowych Komunikacji Autobusowej, Zamówiono 80 sztuk plakatów A1, 100 sztuk plakatów A3 oraz balony reklamowe z nadrukiem, wg wzorów przygotowanych przez pracowników Działu oraz inne drobne materiały promocyjne z logo MOPR: opaski odblaskowe, długopisy, smycze reklamowe. Zakupione materiały promocyjne miały przypominać o naczelnym celu Kampanii – poszukiwaniu rodzin zastępczych przez pracowników MOPR.
- kontynuowała swoją działalność prowadzona nieprzerwanie od 2015r. facebook’owa strona Kampanii,

- na stronie MOPR oraz stronie internetowej Miasta znajduje się baner Kampanii, po którego kliknięciu ukazuje się treść ogłoszenia o poszukiwaniu kandydatów na sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.

Należy zaznaczyć, że nabór kandydatów odbywał się przez cały rok kalendarzowy, głównie poprzez bieżące informowanie ewentualnych chętnych o warunkach, jakie należy spełnić by zostać rodziną zastępczą. Również, poprzez kontakt z różnymi instytucjami z terenu Miasta, które dzięki współpracy pomiędzy naszymi pracownikami wiedzą, gdzie kierować osoby zainteresowane byciem rodziną zastępczą. Na stronach internetowych Miasta oraz MOPR stale ukazuje się baner z informacją o poszukiwaniu rodzin zastępczych.

Potrzeby:

W budżecie na rok 2022, mimo pierwotnego zaplanowania przez MOPR, brak jest środków na działania promocyjne – imprezę miejską promującą rodzicielstwo zastępcze. Będą one zrealizowane z ewentualnych oszczędności wynikających z realizacji pozostałych zadań.

II. 2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

W 2021 roku 5 osób uzyskało wstępną akceptację do odbycia szkolenia na sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. Trzy osoby ukończyły szkolenie w Ośrodku Adopcyjnym Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej w Szczecinie. Wspomniane osoby odbyły wymagane praktyki w zawodowych formach rodzinnej pieczy zastępczej. Dwie osoby złożyły wnioski i po uzyskaniu opinii pedagogicznej i psychologicznej (ocena predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej) oraz potwierdzeniu spełnienia przez nie warunków określonych w ustawie o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej, otrzymało od organizatora rodzinnej pieczy zastępczej – MOPR w Świnoujściu, zaświadczenia kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

II. 3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka:

3a. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.

W roku 2021 badanie psychologiczne w ramach procedury wstępnej akceptacji do odbycia szkolenia na sprawujących rodzinną pieczę zastępczą zapewniono 1 osobie. Trzy osoby miały ważne poprzednie badania, a jedna posiadała ważne badanie, wykonane w związku z wydaniem opinii o kandydacie na rodzica zastępczego dla Sądu Rodzinnego. Badania pedagogiczne w związku z procedurą uzyskania zaświadczenia kwalifikacyjnego do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zapewniono 2 osobom.

Badania psychologiczne oraz wydanie opinii psychologa o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zapewniono na potrzeby Sądu Rodzinnego 12 osobom - kandydatom do pełnienia funkcji rodziców zastępczych.

Badania psychologiczne wraz z wydaniem opinii psychologa o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej były także zapewnione rodzinom zastępczym na potrzeby aktualizacji tych opinii. W roku 2021 wydano 8 takich opinii, w tym dla trzech małżeństw.

W każdym przypadku oceny rodziny zastępczej, częścią tej oceny może być opinia psychologa. W latach poprzednich były one sporządzane dla rodzin spokrewnionych, których nie obejmuje obowiązek poddawania się co 2 lata ocenie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i jednocześnie rodziny te nie uzyskiwały opinii w ciągu dwóch lat poprzedzających ocenę. Z uwagi na epidemię COVID-19 dnia 21 kwietnia 2020r. Prezydent Miasta Świnoujście zarządzeniem nr 249/2020 zawiesił do odwołania zagrożenia epidemicznego dokonywanie ocen rodzin zastępczych. Zarządzeniem nr 559/2021 z dnia 27 sierpnia 2021r. Prezydent Miasta uchylił wspomniane zarządzenie. Po przywróceniu możliwości dokonywania ocen, zostały sporządzone oceny z okresu zawieszenia oraz bieżące. Oceny rodzin zostały sporządzone bez opinii psychologicznych, ponieważ ich ilość, czas wykonania i możliwości czasowe psychologa (zlecenie) na to nie pozwalały. Kolejne oceny będą zawierały opinie psychologiczne.

Potrzeby:

Mimo ponawianych ogłoszeń o naborze psychologa do Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego MOPR, nie tylko w Powiatowym Urzędzie Pracy ale i na forach internetowych, uczelniach wyższych, nie ma możliwości pozyskania specjalisty. Zatrudnienie psychologa, realizującego zadania wyłącznie dotyczące pieczy zastępczej, w ramach istniejącego wakatu jest konieczne.

II. 4. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W roku 2021 nie wystąpiła taka potrzeba i pracownicy MOPR nie organizowali szkoleń tego typu.

II. 5. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

Szkolenia w latach poprzednich odbywały się cyklicznie co 3 miesiące, w ostatnim miesiącu kwartału. Z uwagi na epidemię COVID-19 od marca 2020r. zostały zawieszane. Pod koniec roku 2021r. szkolenia zostały wznowione. W grudniowym szkoleniu online pod tytułem: „Zasady komunikacji z dzieckiem w środowisku rodziny zastępczej. Zaburzenia więzi emocjonalnych wśród dzieci przybywających w domach dziecka oraz rodzinach zastępczych”, przeprowadzonym przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie, wzięło udział 21 osób.

II. 6. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

Funkcjonowanie grup wsparcia zostało opisane w punkcie I. 7, a rodzin pomocowych w punkcie II. 16.

Kolejną formą wspierania rodzin zastępczych było wsparcie świadczone przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W 2021r. koordynatorzy byli zatrudnieni na 4 pełnych etatach na umowę o pracę w zadaniowym czasie pracy. Ich pomocą było objętych 65 rodzin. Koordynatorzy mieli pod swoją opieką po 15 rodzin. Zgodnie z cytowaną ustawą, do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności: udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej, przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku, pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu, zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej, zgłaszanie do ośrodków

adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających, udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Następnym rodzajem wsparcia oferowanym rodzinom jest prowadzenie zbioru literatury fachowej dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz pracowników MOPR. Regulamin udostępniania materiałów ze zbioru literatury specjalistycznej znajdującej się w Dziale Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego MOPR w Świnoujściu został wprowadzony dnia 17 marca 2014r. zarządzeniem nr 3/2014 Dyrektora MOPR w Świnoujściu. W roku 2021 w zbiorze znajdowały się 134 pozycje. W ciągu roku ze zbioru skorzystało sześciokrotnie dwoje rodziców zastępczych i jeden pracownik MOPR.

Potrzeby:

Konieczne będzie zabezpieczenie w najbliższym czasie z budżetu Miasta środków finansowych na piąty etat koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, gdyż istnieje zagrożenie przekroczenia ustawowego limitu rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatorów. Z monitoringu i zwiększonej znacznie pod koniec ubiegłego roku liczby ustanowionych przez Sąd Rodzinny nowych rodzin zastępczych, wynika taka konieczność.

II. 7. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

W 2021 roku wolontariusze nie udzielali wsparcia dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej z powodu ograniczeń kontaktów wynikających z zagrożenia epidemicznego.

Potrzeby:

Wskazane jest pozyskiwanie osób zainteresowanych świadczeniem wolontariatu dla dzieci z rodzin zastępczych. Jednak z doświadczenia wynika, że powinny to być osoby profesjonalnie zajmujące się nauczaniem. Stąd, w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022 – 2024 znalazło się tak sformułowane działanie.

II. 8. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

W 2021r. Dyrektor i pracownicy Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego MOPR w ramach zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej podejmowali współpracę:

- ze szkołami, przedszkolami w celu uzyskiwania informacji do ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, ale też w ramach bieżącej współpracy, udzielania dzieciom wsparcia psychologiczno – pedagogicznego,
- z Sądem, w szczególności Sądem Rejonowym w Świnoujściu – Wydziałem III Rodzinnym i Nieletnich - w sprawach dotyczących przekazywania opinii na temat dzieci - zostało przekazanych między innymi 128 informacji o całokształcie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej i sytuacji rodziny tego dziecka, ustalania i uregulowania sytuacji prawnej małoletnich.

Dyrektor MOPR reprezentując ośmioro dzieci umieszczone w pieczy zastępczej występował do Sądu o zasądzenie na ich rzecz alimentów od rodziców biologicznych (13 pozwów).

- z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną i innymi instytucjami pomocowymi o podobnym charakterze w celu organizowania wsparcia i zapewnienia specjalistycznej opieki,
- z Ośrodkami Adopcyjnymi w Szczecinie w celu zgłaszania do adopcji dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, pozwalającą na ich przysposobienie, w sprawach spotkań dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz w sprawach szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych,
- z innymi ośrodkami pomocy społecznej w celu ustalania sytuacji rodziców biologicznych dzieci,
- z lekarzami specjalistami, szpitalami, poradniami, w celu organizowania dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej specjalistycznej pomocy medycznej oraz uzyskiwania dokumentacji medycznej.

II. 9. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Poradnictwo i terapia były prowadzone w ramach specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i rodzinnego dla sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. Z pomocy psychologa skorzystało 216 razy łącznie 31 rodzin, z pomocy pedagoga (poradnictwo rodzinne) łącznie skorzystało 12 rodzin 58 razy.

Potrzeby:

Zatrudnienie psychologa, realizującego zadania wyłącznie dotyczące pieczy zastępczej, w ramach istniejącego wakatów jest konieczne. Mimo ponawianych ogłoszeń o naborze psychologa do Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego MOPR, nie tylko w Powiatowym Urzędzie Pracy ale i na forach internetowych, uczelniach wyższych, nie ma możliwości pozyskania specjalisty.

II. 10. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

Pomoc prawna była świadczona w ramach specjalistycznego poradnictwa prawnego dla sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. Z pomocy prawnika łącznie 24 razy skorzystało 13 rodzin.

II. 11. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Z uwagi na epidemię COVID-19 dnia 21 kwietnia 2020r. Prezydent Miasta Świnoujście zarządzeniem nr 249/2020 zawiesił do odwołania zagrożenia epidemicznego dokonywanie ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Zarządzeniem nr 559/2021 z dnia 27 sierpnia 2021r. Prezydent uchyli wspomniane zarządzenie. Zatem pod koniec roku 2021 dokonywanie ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej zostało wznowione. Oceny były planowane i odbywały się wg zasady: nie rzadziej niż co pół roku w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia i nie rzadziej niż co 3 miesiące, w przypadku dzieci poniżej 3 roku życia. W roku 2021 odbyły się 4 spotkania dotyczące oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, sporządzono 63 protokoły, przy współudziale psychologa, pedagoga, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i innych pracowników Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego, asystentów rodziny oraz przedstawiciela Ośrodka Adopcyjnego ze Szczecina. Każdorazowo pozyskiwano informacje dotyczące funkcjonowania poszczególnych dzieci ze szkół i przedszkoli, aby ocena była kompletna i rzetelna. Pracownicy Działu, mając to na względzie, występowali do powiatów i gmin według pobytu rodziców biologicznych dzieci o rozeznanie ich sytuacji i funkcjonowania, a w przypadku rodziców zamieszkałych na terenie Miasta Świnoujście – do właściwych pracowników socjalnych zatrudnionych w Dziale Pracy Socjalnej MOPR. Na spotkania w sprawie oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej byli zapraszani rodzice zastępczy oraz niepozbawieni władzy rodzicielskiej rodzice biologiczni

dzieci. Zostały sporządzone 63 opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Opinie były każdorazowo przekazywane do Sądu Rodzinnego w Świnoujściu lub do innych właściwych sądów.

II. 12. Prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę.

Działania zostały opisane w punktach: I.6., I.7., II.1., II.2., II.3., II.5., II.6., II.9., II.10., II.13.

Potrzeby:

Zatrudnienie psychologa, realizującego zadania wyłącznie dotyczące pieczy zastępczej, w ramach istniejącego wakatów jest konieczne między innymi do oceny kandydatów na rodziny zastępcze. Jak już wcześniej zaznaczono, mimo ponawianych ogłoszeń o naborze psychologa do Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego MOPR, nie tylko w Powiatowym Urzędzie Pracy ale i na forach internetowych, uczelniach wyższych, nie ma możliwości pozyskania specjalisty.

II. 13. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W roku 2021 sporządzono 13 opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w sprawie ustanowienia rodziny zastępczej (w tym 2 dla małżeństw), a tym samym 13 analiz, o których mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sporządzono 4 wstępne akceptacje do odbycia szkolenia dla kandydatów na sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, w tym 1 dla małżeństwa, 2 kwalifikacje (wraz z opiniami pedagogicznymi) do pełnienia funkcji rodzica zastępczego.

Badaniem psychologicznym w formie diagnozy psychofizycznej jest obejmowane każde dziecko, które zostaje umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej a także dzieci trafiające do Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Świnoujściu. W roku 2021 zostało sporządzonych i przekazanych odpowiednio: rodzinom bądź Dyrektorowi Placówki 18 diagnoz psychofizycznych (13 dla rodzin i 5 dla Placówki).

Wobec każdego z dzieci kierowanego do przysposobienia, psycholog sporządza opinię o zasadności przysposobienia, część psychologiczną karty adopcyjnej oraz informację o stosunku dziecka do przysposobienia.

Potrzeby:

Zatrudnienie psychologa, realizującego zadania wyłącznie dotyczące pieczy zastępczej, w ramach istniejącego wakatu jest konieczne między innymi do oceny kandydatów na rodziny zastępcze, wydawania opinii, itp. Jak już wcześniej zaznaczono, mimo ponawianych ogłoszeń o naborze psychologa do Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego MOPR, nie tylko w Powiatowym Urzędzie Pracy ale i na forach internetowych, uczelniach wyższych, nie ma możliwości pozyskania specjalisty.

II. 14. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego:

Działania powyższe są realizowane indywidualnie – w ramach poradnictwa specjalistycznego. Funkcję tę spełniały też szkolenia i spotkania grupy wsparcia, po ich wznowieniu w ostatnim kwartale 2021r.

W wyniku działań Dyrektora MOPR i pracowników Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego w Świnoujściu zainicjowano w 2021 roku funkcjonowanie, poza strukturami MOPR, Klubu Rodzica Zastępczego, jako dodatkowej formy wsparcia rodzicielstwa zastępczego. Jest on obecnie prowadzony przez dwie liderki – mamy zastępcze.

Potrzeby:

Wskazane jest dalsze organizowanie szkoleń dla rodziców zastępczych, a także pozyskanie psychologa, realizującego zadania wyłącznie dotyczące pieczy zastępczej, w ramach istniejącego wakatu, o czym już powyżej pisano.

14a. Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

W roku 2021 koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej brali udział w superwizji i następujących szkoleniach:

- a) „Zachowania seksualne dzieci i młodzieży. Norma a patologia. Ocena poziomu ryzyka krzywdzenia dziecka i podejmowanie interwencji.”,
- b) „Wsparcie czy nadzór? Rola koordynatora w życiu rodziny zastępczej.”,
- c) „Piecza zastępcza dla dzieci z rodzin w kryzysie”,

- d) „Neuroatypowi Autyzm – gdy rzeczywistość wymyka się z rąk”,
- e) „Więź – w imię dziecka i rodziny. Macierzyństwo nastoletnich i usamodzielnianych.”,
- f) „Problem samouszkodzeń u wychowanków w pieczy zastępczej”.

Potrzeby:

Mając na względzie obowiązek stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kompetencji twardych i miękkich przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej niezbędne jest dalsze przeznaczanie w kolejnych latach odpowiednich środków finansowych umożliwiających organizowanie szkoleń dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, w tym koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

II. 15. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W roku 2021 do Ośrodka Adopcyjnego zostało zgłoszonych 3 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, pozwalającą na ich przysposobienie. Wszystkie dzieci, ze względu na silną więź z opiekunami zastępczymi nie zostały zakwalifikowane do adopcji. Procedura zgłaszania dziecka do adopcji obejmuje skompletowanie dokumentów, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, sporządzenie karty adopcyjnej oraz opinii o zasadności przysposobienia dziecka, a także każdorazową konsultację psychologiczną i lekarską.

II. 16. Organizowanie opieki nad dzieckiem w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

MOPR organizuje opiekę nad dziećmi, w sytuacjach wymienionych powyżej, poprzez umieszczanie ich w rodzinach pomocowych. W roku 2021 nie zaistniała taka potrzeba.

CZĘŚĆ III: ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

- 1) ustawiczne działania Miasta celem pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i rodzin pomocowych,
- 2) zabezpieczanie w budżecie Miasta środków na działania promujące rodzicielstwo zastępcze,
- 3) przeszkolenie i zawarcie umów z pozyskanymi w wyniku działań promujących rodzicielstwo zastępcze kandydatami do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej – „pogotowia rodzinnego”, rodzin zawodowych, rodzin niezawodowych i prowadzących rodzinny dom dziecka,
- 4) stałe podnoszenie kwalifikacji osób pełniących rolę rodziców zastępczych oraz prowadzących rodzinny dom dziecka,
- 5) zapobieganie wypaleniu zawodowemu w szczególności zawodowych rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń w tym zakresie,
- 6) zatrudnienie psychologa, realizującego zadania wyłącznie dotyczące pieczy zastępczej, w ramach istniejącego wakatu,
- 7) zatrudnienie piątego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 8) ustawiczne podnoszenie kwalifikacji kadry Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Świnoujściu oraz pracowników Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu,
- 9) budowanie systemu wsparcia opartego na wolontariacie świadczonego przez nauczycieli bądź inne osoby o odpowiednich kwalifikacjach dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, mających problemy z nauką.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Świnoujściu
mgr Gabriela Fontańska-Patrak

Świnoujście, 12 marca 2022r.